Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wstęp do kulturoznawstwa - wykład II, PG_00189793		
Kierunek studiów	Kulturoznawstwo (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Badań nad Kulturą -> Zakład Kulturoznawstwa		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Magdalena Sacha	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć						
Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy				
Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	15	2.0	58.0	75

Cel przedmiotu	
	Celem wykładu jest wprowadzenie studentów w teoretyczne podstawy założeń i głównych problemów współczesnego kulturoznawstwa, poczynając od pojęć kultury poprzez najważniejsze tematy będące przedmiotem współczesnych dyskusji kulturoznawców i antropologów kultury. Wykład uzupełnia ćwiczenia, kierując uwagę słuchaczy na zagadnienia teoretyczne: treści omawiane na wykładzie rozszerzane są o szczegółowe lektury i umiejętności pracy z tekstem naukowym na ćwiczeniach.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[KULL3_K04] Student_ka jest gotów_a prawidłowo, odpowiedzialnie i etycznie rozstrzygać problemy związane z wykonywaniem zawodu kulturoznawcy.	Student_ka prawidłowo, odpowiedzialnie i etycznie potrafi analizować i rozstrzygać problemy związane z wykonywaniem zawodu kulturoznawcy w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[KULL3_U03] Student_ka potrafi się komunikować z użyciem specjalistycznej terminologii z zakresu nauk o kulturze i religii oraz nauk o sztuce	Osoby studiujące poznają podstawowe pojęcia teoretyczne z zakresu kulturoznawstwa oraz nauk o sztuce i potrafią posługiwać się pojęciami w mowie i piśmie	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[KULL3_U02] Student_ka posiada umiejętności pozwalające na prowadzenie badań nad kulturą i formułowanie wniosków dzięki właściwemu doborowi i wykorzystaniu teorii, metod oraz narzędzi badawczych kulturoznawstwa, jak również zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych	Student_ka posiada umiejętności pozwalające na prowadzenie badań nad kulturą i formułowanie wniosków dzięki właściwemu doborowi i wykorzystaniu teorii, metod oraz narzędzi badawczych kulturoznawstwa, jak również zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa.	[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
[KULL3_W03] Student_ka zna i rozumie terminologię z zakresu kulturoznawstwa na poziomie zaawansowanym	Student_ka zna i rozumie terminologię z zakresu kulturoznawstwa na poziomie adekwatnym do zakresu programu wstępu do kulturoznawstwa	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[KULL3_W01] Student_ka ma zaawansowaną wiedzę o specyfice przedmiotowej, teoriach kulturoznawstwa oraz jego miejscu pośród nauk o kulturze i religii	Student_ka jest gotów_a krytycznie oceniać posiadaną wiedzę o kulturze i uznawać jej wartość w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[KULL3_K01] Student_ka jest gotów_a krytycznie oceniać posiadaną wiedzę o kulturze i uznawać jej wartość w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych.	Student_ka jest gotów_a krytycznie oceniać posiadaną wiedzę o kulturze i uznawać jej wartość w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

Treści przedmiotu

Zalecane treści programowe mają być kompatybilne z semestrem poprzedzającym. O szczegółowym rozplanowaniu proponowanego materiału decyduje każdorazowo wykładowca.

1. Typy kultury w społeczeństwie stratyfikacyjnym: elitarna, ludowa, popularna (wysoka / niska).

2. Kultura jako system symboliczny. Kultura i język: znaki - ich rodzaje i funkcje.

3. Ujęcia teoretyczne łączące kulturę i język: podstawowa charakterystyka. Etnolingwistyka, strukturalizm, semiotyka, kognitywistyka.

4. "Stare" i "nowe" media w kulturze: przemiany od oralności do piśmienności. Pojęcie wtórnej oralności

5. Mit, magia, religia, obrzęd, rites de passage. Myślenie magiczne w społecznościach pierwotnych a mity i mitologie współczesne

6. Tożsamość indywidualna i zbiorowa. Pojęcie osoby, etniczności, narodu, charakteru społecznego i narodowego.

7. Typy kultury: narodowa, regionalna. Kontrkultury wobec kultury elitarnej i kultury "masowej".

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Regularna obecność (dopuszczalne dwie nieobecności w semestrze)	20.0%	20.0%
	Zdanie egzaminu końcowego	80.0%	80.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Aleida Assman, Wprowadzenie do kulturoznawstwa. Podstawowe terminy, problemy, pytania, Poznań 2015. Wojciech J. Burszta, Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje, wyd. I, Poznań 1998. Thomas Hylland Eriksen, Małe miejsca, wielkie sprawy. Wprowadzenie do antropologii społecznej i kulturowej, Warszawa 2009. Pojęcia i problemy wiedzy o kulturze, red. A. Kłoskowska, Seria: Encyklopedia kultury polskiej, Wrocław 1991	
	Uzupełniająca lista lektur	Rafał Augustyn, Wykłady o kulturze, Kraków 2021	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Proszę wyjaśnić pochodzenie (źródłosłów) pojęcia kultury i nakreślić różnicę pomiędzy pierwotnym znaczeniem tego pojęcia w starożytności a rozumieniem współczesnym. 2. Proszę wyjaśnić różnicę pomiędzy definicjami wartościującymi a opisowymi (deskryptywnymi) kultury według Aleidy Assmann. Jakie rozumienie kultury z sześciu omówionych jest dla Ciebie najbardziej przekonujące i dlaczego? 3. Proszę omówić argumenty podawane w zakończeniu wykładu Pojęcie kultury Waldemara Kuligowskiego na obronę użycia pojęcia kultury. Jaka ustosunkowujesz się wobec tych argumentów? Czy uważasz, że nadal uprawnione jest używanie pojęcia kultury, czy też należy z niego zrezygnować? 4. Na czym polega antropologiczne spotkanie z Innością? Rozważania na marginesie tez zawartych w rozdziale 1 Antropologii kultury Wojciecha Burszty 5. Problematyczna relacja NATURA KULTURA. Rozważania na marginesie tez zawartych w rozdziale 2 Antropologii kultury Wojciecha Burszty 6. Proszę omówić koncepcję wzorów kultury, zaproponowaną przez Ruth Benedict. W jaki sposób można uzasadnić (lub krytycznie podważyć) użycie wzorów apollińskości i dionizyjskości do badania plemion rdzennych? 7. Czym jest kultura symboliczna i jakie podsystemy kultury symbolicznej wyróżnia Antonina Kłoskowska? 8. Rozumienie religii jaką rolę spełnia religia w społeczeństwach ludzkich? Jak się przejawia jej forma instrumentalna i autoteliczna? 9. Proszę omówić koncepcję numinosum według Rudolfa Otto. Jakie widzisz zalety, a jakie luki tej koncepcji? 10. Homo religiosus i kozioł ofiarny dwie koncepcje dwóch wybitnych badaczy. Proszę je scharakteryzować i odnieść się do możliwości ich zastosowania w interpretacji współczesnej roli religii. 11. Proszę wymienić trzy typy kultury w społeczeństwie stratyfikacyjnym. Proszę następnie wybrać jeden z trzech typów i scharakteryzować jego pochodzenie, użytkowników, najciekawsze Twoim zdaniem formy reprezentacji poprzez sztukę, codzienność, zachowania. Czy we współczesnej kulturze masowej pozostały relikty wybranego typu kultury tradycyjnej? 12. Pojęcie ethosu. Cechy ethosu rycerskiego i jego pozostałości we współczesnej kulturze zachodniej. 13. Proszę omówić najważniejsze cechy języka ludzkiego (opis w rozdziale 3 Antropologii kultury Wojciecha Burszty). Które cechy Twoim zdaniem w najbardziej istotny sposób przyczyniły się do rozwoju ludzkich kultur? 14. Jakie tezy głosi tzw. hipoteza Sapira-Whorfa (opis w rozdziale 3 Antropologii kultury Wojciecha Burszty)? Proszę przedyskutować argumenty za lub przeciwko tej hipotezie. 15. Proszę omówić funkcje języka zgodnie ze schematami proponowanymi przez językoznawców, antropologów i filozofów w XX wieku. 16. Język propagandy rozwój historyczny, cechy i współczesne zagrożenia. 17. Proszę omówić koncepcję les rites de passage Arnolda van Gennepa (opis w rozdziale 5 Antropologii kultury Wojciecha Burszty). Czy we współczesnej kulturze obserwujemy takie obrzędy lub ich relikty? 18. Kulturowa wizja śmierci w Słowiańszczyźnie, w polskim Romantyzmie i współcześnie. Na czym polega koncepcja śmierci odwróconej we współczesnym społeczeństwie zachodnim (Ph. Aries)? 19. Koncepcja czasu cyklicznego i czasu linearnego: jak wyobrażenie czasu organizuje społeczeństwo, kulturę i religię? Czym jest współczesna wizja czasu slow life? 20. Koncepcja proksemiki w odniesieniu do organizacji przestrzeni w różnych kulturach.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.